

Motion till riksdagen 2016/17:3463

av **Bengt Eliasson m.fl. (L)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Utgiftsområde 17 består av sammanlagt femton delområden, förutom kultur, medier, trossamfund och fritid även bland annat ungdomspolitik, civilsamhällesfrågor samt folkbildning.

Kulturen är intellektets infrastruktur. Det är ett klassiskt liberalt uppdrag att stärka individens förmåga att ta makt över sitt eget liv. Kulturen i dess olika uttrycksformer innebär att man lär känna såväl sig själv, andra som samhället. Därför är kultur en demokratisk rättighet. Det räcker inte med att veta var man kan hitta information, man måste också ha kunskap som gör att man kan orientera sig i en värld av påståenden: bildning, helt enkelt.

Ett öppet samhälle behöver litteratur, konst och andra kulturella uttryck som provocerar och utmanar. Den liberala kulturpolitikens uppgift är inte att styra kulturen, utan att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för individens bildning.

Kvalitet är nyckelordet i Liberalernas kulturpolitik. Principen om armslängds avstånd ska gälla, det vill säga att det är kulturskapare och experter som fattar de konstnärliga besluten och inte politiker. Kulturpolitiken ska värna kulturens eget värde gentemot rena nyttoändamål. Offentliga bidrag och anslag ska vara kvalitetsdrivande.

Kulturpolitiken ska slå vakt om såväl bredd som spets. Liberalerna vill att det erbjuds kulturupplevelser av högsta kvalitet och vill även stimulera enskilda människors eget deltagande och skapande i kulturaktiviteter i hela landet.

Läsning och litteratur bör ha hög prioritet i kulturpolitiken. Det handlar om kultur, demokrati och jämställdhet. Sverige har av tradition en hög läskunnighet och ett stort

intresse för den goda berättelsen, men det finns stora klyftor i läsvanorna. Klyftorna får effekt på skolresultat, samhällsdeltagande och därmed den enskildes egenmakt.

Sverige behöver en kulturpolitik för hela landet. Genom att väva samman kulturpolitik med landsbygdspolitik skapas reella förutsättningar för utveckling i hela landet. I detta har kultursamverkansmodellen en nyckelroll. När modellen infördes tillfördes inga extra statliga medel, och den del som i praktiken fördelas till regionerna har heller inte ökat i samma takt som den regionala finansieringen. Av en rapport från kulturutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp (2015/16:RFR4) framgår att detta har bidragit till att det varit svårt att få den förnyelse av kulturpolitiken som var ett av syftena med kultursamverkansmodellen. *Vi avsätter därför 100 miljoner kronor mer än regeringen på anslag 1:2 från 2017 för att förstärka kultursamverkansmodellen.*

Sverige ska vara öppet, välkomnande, intresserat av omvärlden och söka sig utåt. Detta är särskilt viktigt på kulturens område där de internationella impulserna alltid varit avgörande. Denna öppenhet och mångfald är avgörande för Sveriges välstånd, men också för vår kreativitet och kulturella kraft. Det vi i dag känner som svenskt kulturarv har skapats i ett intimt samtal och utbyte med omvärlden. Sverige ska öka sitt engagemang i det internationella kultursamarbetet. Attraktiva förutsättningar för etablering och upprätthållande av konstnärliga miljöer på hög internationell nivå ska skapas.

Det kulturarv som finns i Sverige är en del av mänsklighetens gemensamma kulturarv och ska hållas tillgängligt för kommande generationer. Museernas roll som bildningsinstitutioner och deras forskningsanknytning ska stärkas. Liberalerna välkomnar de museer som vill erbjuda fri entré som ett sätt att öka människors tillgång till kulturarvet, men det ska vara upp till respektive museum att avgöra om och hur. Regeringens reform från 2016 omfattar därtill bara vissa av de centrala museerna. Vi vill lägga 15 miljoner kronor mer per år än regeringen och utforma anslaget som ett sökbart bidrag tillgängligt dels för samtliga museer och utställningar som tar del av statens stöd till museer och utställningsverksamhet, dels för läns- och regionmuseerna. *Det innebär att vi minskar anslag 8:1 med 80 miljoner kronor och i stället lägger 95 miljoner kronor per år från 2017 på ett nytt anslag 8:7. Vi avvisar också de 8 miljoner kronor som regeringen vill fördela till anslag 8:1 till Statens historiska museer och Statens museer för världskultur.* En ”kunskapsbaserad och reflekterande historieskrivning” är rimligen redan samtliga statliga museers kärnuppdrag. Det föreslagna uppdraget är antingen en kraftfull spark genom en vidöppen dörr eller – vilket vore mer oroväckande – uttryck för en uppfattning om att statliga museers uppgift skulle vara att förmedla en statligt sanktionerad sanning.

De ekonomiska problemen för våra lokala och regionala kulturscener har de senaste åren blivit alltmer akuta. Inte minst höga omkostnader för personal och hyror tär på institutionernas ekonomi. De kulturella pärlor som i dag drivs lokalt, regionalt eller helt privat är alltför viktiga för att riskera att slås ut och försvinna på grund av att ekonomin inte finns. På senare år har det kommit oroande larmsignaler från teaterfolk och museianställda runt om i landet om att viktiga kulturinstitutioners framtid är hotad. Flera av dem är unika, och det behövs insatser för att bevara och vidareutveckla dem. Dalhalla, Björkborn och teckningsmuseet i Laholm är några exempel på platser som skulle kunna vara föremål för extra stöd. *Vi föreslår därför ett nytt sökbart stöd om 10 miljoner kronor per år från 2017 på ett nytt anslag 2:2.*

Filmavtalet tjänade under många decennier svensk film väl, men samtidigt visar svårigheterna att hitta teknikneutrala stödformer att det behöver ersättas av något annat.

Det är olyckligt att regeringen ensidigt har skrotat avtalet och infört en helstatlig filmpolitik. En modern och liberal politik bör i stället bygga på att öka antalet parter, stärka inflytandet och bredda finansieringen. De som tjänar pengar på svensk film bör vara med och finansiera mer ny svensk film. En modern filmpolitik skulle leda till ökade resurser och att inflytandet för parterna ökar. Riksdagen har i ett tillkännagivande (bet. 2015/16:KrU11) begärt en bred utredning om framtidens filmpolitik, och det är djupt beklagligt att regeringen nu har meddelat att den inte tänker tillgodose riksdagsmajoritetens vilja. Vi avvisar därför de nu föreslagna stöden till den nya filmpolitik det ännu inte finns någon samsyn kring och medlen för omställning av filmpolitiken. *Det innebär minskade utgifter på anslag 10:1 med 235 miljoner kronor för 2017.* Liberalerna avvisar samtidigt den höjda momsen på biobiljetter. Film är kultur, och bör ha samma momssats som annan kultur. Detta beskrivs närmare i skatteavsnittet i vår budgetmotion.

Liberalerna välkomnar de kommuner som prioriterar låga avgifter i den kommunala kultur- och musikskolan. Det är dock en kommunal angelägenhet. Det statliga anslag som infördes 2016 bör avskaffas. *Därmed minskar utgifterna på anslag 1:2 med 100 miljoner kronor.* Även samlingslokaler är en kommunal angelägenhet. *Vi avvisar därför det föreslagna stödet till samlingslokaler i socioekonomiskt utsatta områden om 20 miljoner kronor på anslag 13:2.*

För att finansiera prioriterade satsningar inom Liberalernas budgetmotion avvisar vi också den föreslagna satsningen på kultur i vissa förorter om 40 miljoner kronor på anslag 1:2 samt medel till läslöv om 5 miljoner kronor på anslag 1:6.

Den liberala idrottspolitiken syftar till att skapa möjligheter för kvinnor såväl som män, unga såväl som gamla att motionera och idrotta utifrån egna förutsättningar. Idrotten är Sveriges största folkrörelse som fyller en omistlig roll i civilsamhället. I många städer och mindre samhällen är den lokala idrottsrörelsen en samlingspunkt där människor möts över traditionella sociala gränser. Vi vill främja en fri och självständig idrottsrörelse som fostrar människor i demokratiska värderingar och vi vill erbjuda alla möjligheter till positiva upplevelser av idrott.

Att främja integration är ett av de syften som staten har angett för det generella stödet till idrotten. Även om unga med utländsk bakgrund, särskilt flickor, är generellt underrepresenterade inom idrotten, är underrepresentationen mindre där än i många andra barn- och ungdomsverksamheter. Risken med öronmärkta stöd är att det blir aktiviteter i projektform, i grupper särskilda från den ordinarie verksamheten. Statens idrottspolitik bör innebära tydligt formulerade mål och en skarp uppföljning av målen, inte en mängd riktade stöd för olika i och för sig angelägna ändamål. *Vi avvisar därför förslag om olika öronmärkta bidrag till idrotten om sammanlagt 33 miljoner kronor på anslag 13:1 och avskaffar det särskilda stöd till idrotten för verksamhet för nyanlända som infördes 2016 om ytterligare 64 miljoner kronor på samma anslag.*

För att finansiera mer prioriterade satsningar inom utbildningspolitiken avvisar Liberalerna fortsatt huvuddelen av regeringens utökning av antalet platser i folkhögskolan från 2016, vilket innebär minskade utgifter om 190 miljoner kronor på anslag 14:1. För att finansiera prioriterade reformer i årets budgetmotion återställer vi även regeringens utökning 2016 av anslag 1:6 om 15 miljoner kronor.

När de svenska folkrörelserna växte fram betonade de alla mycket starkt behovet av folkbildning. Det var genom litteratur och studier som individen skulle skaffa sig verktyg att ta ökat ansvar för sig själv och i samhället. Folkbildningen har allt sedan dess genom sin särart spelat en viktig roll för att höja kunskapsnivån i samhället.

Genom att vara fri och frivillig når och lyfter den människor som kanske inte kommit till sin rätt i det formella utbildningssystemet.

Ett exempel på hur folkbildningen framgångsrikt förbereder unga med intellektuell funktionsnedsättning för arbete eller studier är kulturcollegemodellen.

Alliansregeringen genomförde flera reformer för att förbättra möjligheterna för unga med intellektuell funktionsnedsättning att utbilda sig. Gymnasiesärskolans mål förändrades så att den ska förbereda för vidare studier, inte bara fortsatt lärande. Lärlingsutbildningar infördes, och Yrkeshögskolan fick vissa möjligheter att ta in elever med bakgrund i gymnasiesärskolan. De formella möjligheterna för unga som gått i gymnasiesärskolan att studera vidare har ökat, men i praktiken finns det mycket få utbildningar för denna målgrupp. De som finns, finns i hög grad inom folkbildningen.

Folkbildningens möjligheter att erbjuda eftergymnasial utbildning för unga med intellektuell funktionsnedsättning bör öka. *Vi avsätter därför 10 miljoner kronor per år från 2017 på anslag 14:1 för detta ändamål.*

Liberalerna föreslår att pris- och löneomräkningen för åren 2017–2019 justeras ned med 20 procent årligen. *På detta utgiftsområde påverkas anslag 1:3, 1:6, 2:1, 3:2, 3:3, 5:2, 6:1, 7:1, 8:1, 8:2, 14:1 och 14:4.*

Tabell 1 Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Statens kulturråd	44 483	
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	336 301	–40 000
1:3 Skapande skola	187 654	–424
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	39 481	
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 851	
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 422 836	–23 008
1:7 Myndigheten för kulturanalys	14 411	
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 006 604	–2 403
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	190 599	+10 000
2:3 Statens musikverk	112 108	
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	147 724	
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	120 192	–224
3:3 Institutet för språk och folkminnen	65 930	–556
4:1 Statens konstråd	8 614	
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	32 944	
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 551	
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	28 067	
5:1 Konstnärsnämnden	21 489	
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	395 800	–1 386
6:1 Riksarkivet	378 688	–1 456
7:1 Riksantikvarieämbetet	223 613	–497
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	253 522	
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000	
8:1 Centrala museer: Myndigheter	1 128 591	–90 764
8:2 Centrala museer: Stiftelser	253 971	–660
8:3 Bidrag till vissa museer	52 214	
8:4 Riksutställningar	43 435	
8:5 Forum för levande historia	55 379	

8:6	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	
9:1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	10 093	
9:2	Stöd till trossamfund	91 913	
10:1	Filmstöd	547 144	-235 000
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 220	
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 252	
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	483	
11:4	Statens medieråd	21 953	
11:5	Stöd till taltidningar	57 556	
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	41 786	
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	243 440	
12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35 000	
13:1	Stöd till idrotten	1 935 311	-97 000
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	-20 000
13:3	Bidrag för kvinnors organisering	28 163	
13:4	Stöd till friluftorganisationer	47 785	
13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	
13:6	Insatser för den ideella sektorn	28 758	
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 855 540	-188 713
14:2	Bidrag till tolkutbildning	58 765	
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	175 000	
14:4	Särskilt utbildningsstöd	154 860	-467
15:1	Lotteriinspektionen	49 936	
	<i>Nya anslag</i>		
8:7	Allmänt stöd för museer		+95 000
	Summa	14 521 254	-597 557
	<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>		
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete		-100 000
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete		-40 000
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete		+100 000
1:3	Skapande skola		-424
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet		-15 000
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet		-5 000
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet		-3 008
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen		-2 403
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål		+10 000
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier		-224
3:3	Institutet för språk och folkminnen		-556
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer		-1 386
6:1	Riksarkivet		-1 456
7:1	Riksantikvarieämbetet		-497
8:1	Centrala museer: Myndigheter		-80 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter		-8 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter		-2 764
8:2	Centrala museer: Stiftelser		-660
8:7	Allmänt stöd för museer		+95 000
10:1	Filmstöd		-25 000
10:1	Filmstöd		-210 000
13:1	Stöd till idrotten		-64 000
13:1	Stöd till idrotten		-11 000
13:1	Stöd till idrotten		-14 000

13:1	Stöd till idrotten	–8 000
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	–20 000
14:1	Bidrag till folkbildningen	–120 000
14:1	Bidrag till folkbildningen	–70 000
14:1	Bidrag till folkbildningen	–8 713
14:1	Bidrag till folkbildningen	+10 000
14:4	Särskilt utbildningsstöd	–467

Bengt Eliasson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)